

Maria: siin on parem kui kodus

UNISTUS SAADA ISESEISVAKS. Narva-Jõesuu äsja avatud SOS lastekülas elav 17-aastane Maria räägib oma loo – just lastekülast leidis ta tõeliselt lähedasi inimesi ja ka oma kutsumuse.

IRINA TOKAREVA,

Narva

Ehkki Narva-Jõesuu SOS lasteküla avati pidulikult oktoobri alguses, tegutses see juba varem, riikliku lastekoduna. Siin on kuus maja, igas majas elab perekond: 6-7 eri vanuses last ja hetkel kolm kasvatajat, kes töötavad vahetustega. Lasteküla põhimõtteks on luua bioloogilistest vanematest ja kodust ilma jäänud lastele tingimused, mis oleksid maksimaalselt lähedased kodustele oludele. Igas kodus hakkavad olema ema ja isa, kes läbivad alati ka spetsiaalse koolituse.

Paljud lapsed ja kasvatajad tulid siia äsja kinnipandud Narva-Jõesuu lastekodust. Mõned endistest kasvatajatest julgesid koolituse läbida ja hakata emadeks. Üks neist on seitsmeaastase kasvatajakogemusega Niina Vikentjeva. Isaks on nende peres tema abikaasa – selle pere omad lapsed on juba suureks kasvanud.

«Olla ema on raskem kui olla kasvataja – suurem on nii koormus kui ka vastutus,» räägib Niina. «Kolm korda päevas peab süüa tegema, õhtuti lastega koduseid ülesandeid lahendama, liiks magamata ööd, kui keegi peaks haigeks jääma.»

Tema sõnul meeldib ka lastele rohkem elada lastekodu asemel SOS lastekülas. «Siin on hubasem ja rahulik,» sõnab naine. «Ja on olemas köök, kus saab valmistada midagi oma maitse järgi.» Niina sõnul harjuvad lapsed ajapikku mõttega, et see ongi nende kodu ja seda väga pikaks ajaks. «Kui tulete õuest tuppa jalanõud jalas, teevad nad kindlasti teile märkuse, sest nad ise ju koristasid ka siin,» ütleb pere-ema.

Suurem osa külas elavatest lastest on sotsiaalsed orvud, nende vanemad on elus. «Kuid nad ei räägi neist kunagi, selles mõttes on meie lapsed väga kinnised,» sõnab Niina.

«Ei taha vanemaid meenutada»

Üks teise maja kasvandikest, 17-aastane Maria on otsustanud siiski meile oma lapsepõlveloo ära rääkida: «Raske on seda meenutada,» alustab neiu. «Kuid tahan, et inimesed poleks ükskõiksed nende laste suhtes, kellel on ehk sama raske praegu, nagu mul oli kunagi. Ma tahaks, et inimesed ei mõtleks nii: «Ükskõik kuidas laps ka ei halaks, igatahes on tal parem oma peres kui lastekodus; ning oma ema armastavad lapsed kindlasti, ükskõik milline ta ka poleks.» Kui täiskasvanud näevad lapse kehal sinikaid, ei tohiks nad mõelda: «see pole minu asi!».

Kuuenta klassini elas Maria oma vanemate, vendade ja õdedega ühes Narva ühiselamus. Vanemad ei töötanud, pere elas ema invaliidsuspensioonist. Lapsi oli kuus, Maria on vanim. «Püüdsin nooremate eest hoolt kanda, tegin süüa, pesin pesu, koristasin,» jätkab tüdruk vapralt. «Koolis ei käinud ma peaaegu kunagi, aega polnud. Kodu polnud tihti üldse midagi süüa. Kui vanematel polnud midagi juua, andsid nad meile pekka.»

Mõnikord tuli Maria ise kooli õpetajate juurde ja ütles, et tal on kodus halb olla. «Kuid nad ei võtnud seda tõ-

Üks suur ema kallistus ütleb rohkem kui tuhat sõna - Narva-Jõesuu SOS Lasteküla avamine.

FOTO: MARKO MÄGI

siselt,» meenutab neiu. «Alles viiendas klassis, kui käisin kogu aeg, keha sinikaid täis, viisid nad mind politseisse. Rääkis seal kõik ära ja varsti võttis lastekaitseinspektor meid vanemate juurest ära.»

Maria mäletamist mööda elasid nad kolm kuud laste varjupaigas, hiljem viidi neid üle Narva-Jõesuu lastekodusse. «Püüan mitte kunagi mõelda sellele ajale, kui veel vanematega koos elas. Kujutan endale ette, et ühel kehal päeval leiti mind lihtsalt metsast ja toodi lastekodusse.»

Tüdruk peab enda emaks oma kasvatajat Natalja Stepanovnat, kes tuli lastekülla tööle samuti lastekodust. «Ta on minuga koos juba seitse aastat ja ta on kõige kallim ja kõige lähedasem inimene minu elus,» muutub tüdruk taas rõõmsamaks.

«Lastekodus raviti mu magu terve aasta,» jätkab Maria oma loo jutustamisega. «Alguses oli raske ka õppida, sest mu teadmised olid eri ainetes väga lünklikud. Arvati isegi, et ehk olen intellektipuudega ja kaaluti, et ehk peaks mind suunama erikooli, kuid selgitasin kasvatajatele, et nad seda ei teeks. Kuigi õpingutes oli väga raske teistele järele jõuda, lõpetasin kooli siiski hästi.»

Praegu õpib Maria kokaametit Narva kutseõppekeskuses ja tal on pal-

ju hobisid – rahvatants, sportlikud tantsud, kergejõustik. Vabal ajal meeldib Mariale teha helmestest ehteid ja kuulata kurba muusikat.

Vestleme Mariaga tema hubases toas – seintel on lastejoonistused ja raamitud poisi foto. «See on minu lemmikvend Petja,» näitab neiu fotot. «Ta on 9-aastane. Ta lapsendati ja ta elab väga heas peres.» Nädalavahetuseti käib Maria vennal ka külas.

«Mind võetakse seal nii hästi vastu nagu oma inimest, nad on nii toredad ja ma rõõmustan alati, et vennal on vedanud, et tal on normaalne, tõeline perekond,» ütleb Maria.

Ühe pildi joonistas Petja uuest perest pärit õde, teise aga Petja ise. Pildil on korraliku lapse käekirjaga kirjutatud: «Sina – maailma parim õde. Ja kõige ilusam.»

Unistused ja plaanid

Mariaga samas majas elavad tema 8-aastane vend ja 6-aastane õde. Vend on oma eakohasest arengust maha jäänud, mistõttu õpib erikoolis. Õde on halvatud ja veedab peaaegu terve päeva voodis.

«Tahate temaga tutvavaks saada?» küsib Maria. Läheme kööki, kus kasvataja Tatjana annab poollamavas asendis ratastoolis istuvalle Natašale kanatlikult lusikaga süüa.

Tatjana töötab kasvatajana juba kümme aastat ning mäletab, kuidas need lapsed lastekodusse sattusid. «Nataša oli siis üheaastane, arstid rääkisid toona, et üle kolme aasta ta ei ela,» meenutab kasvataja. «Kuid lootust terveks saada ei ole.»

Veel üks Maria õdedest elab teises majas, kus elavad psüühiliste erivajadustega lapsed. Tedagi käib Maria iga päev vaatamas. «Ta tunneb mind ära, rõõmustab, kui ma tulen,» räägib neiu. «Häiget teeb see, et õed ei ole sellised sünnist saati, nad said sellisteks meie «päris» peres elamise tagajärjel,» sõnab Maria.

Tütarlaps leiab, et lastekülas on temataolistel lastel palju rohkem võimalusi kasvada normaalseks ja õnnelikeks inimesteks. «Siin on minu jaoks väga oluline suhtlemine normaalse täiskasvanutega, mul on huvitav, nad räägivad oma elust, arutavad minuga tulevikuplane,» ütleb Maria, kelle sõnul aitasid tal paljuski tulevikuplane ehitada lasteküla kasvatajad ja lasteküla juht Riho Kangur.

«Direktor Rihoga rääkisime sel teemal palju, ta toetab minu plaane minna pärast kutsekooli lõpetamist õppima pedagoogiks,» selgitab Maria. «Tahaksin saada tulevikus kasvatajaks kas lastekodus või lastekülas. Armastan lapsi, olen harjunud

nendega tegelema ja kasvatajad ütlevad, et mul tuleb see hästi välja.»

Maria jaoks on oluline, et pärast kutsekooli lõpetamist ei jää ta ükski – tuleval aastal plaanitakse Narva-Jõesuu SOS Lasteküla juures avada noortekodu, kus saaksid elada ka lastekülast välja kasvanud üle 16-aastased kasvandikud. «Unistan saada tulevikus täiesti iseseisvaks, edukaks inimeseks, et mul oleks oma maja, isegi kui peaksin töötama kahel töökohal,» unistab Maria ... «Leida armastust, sünnitada lapsi ... Kuid praegu pole ma iseseisvaks eluks veel valmis ja mul on hea meel, et mu elus on inimesed, kes mind toetavad.»

SOS LASTEKÜLAST

SOS lasteküla elab 144 vanemliku hooleta last lastekülad on Keilas, Põltsamaal ja Narva-Jõesuus Noortekodud on Tallinnas ja Keilas Peretugevdusprogrammis Ida-Virumaal on meil 147 last Haridusprogrammis osaleb 378 last

Hoolimine tähendab tegutsemist

EESSÕNA. SOS lasteküla lehte koostama hakates soovitas lehte toimetaja, et ma ei kirjutaks eessõnas tühjade sõnadega suurtest ideaalidest, vaid ausalt ja otsekohele, miks ma üldse SOS lastekülas töotan. «Kas sa saad seda tööd tehes rikkaks?» küsis ta minult. Vastasin, et saan.

MARGUS ORO

SOS Lasteküla Eesti Ühingu juht

Kuus aastat tagasi otsustasin loobuda eraettevõtlusest ning otsisin uusi väljakutseid.

Olin oma otsingute keskel kui üksipäev helises telefon ja pakuti tööd. Räägiti filantroopiast, mittetulundusliku organisatsiooni arendusest, sotsiaalsest turundusest, rahvusvahelisest heategevusest ...

Kuulasin, mõtlesin ja küsisin endalt, kas ma üldse saan räägitust aru? See oli ju valdkond, mida Eestis õieti ei olnudki ja mida pidi meie üldriikliku edu kõrval natuke pigem häbenema.

Minu teadmised heategevusest piirdusid sellega, et jõulude ajal tuleb annetada ja siis on aasta otsa minuga kõik hästi. Ühketest sõnadest nagu sotsiaalne vastutus ja ühiskondlik mõju ei teadnud ma veel midagi ning tegelikult ei olnud ka kelleltki küsida.

Andmise rõõm on meie sisse kodeeritud ja teadlased väidavad, et ei ole olemas sellist inimest, kes teisele head tehes ka iseennast hästi ei tunneks. Tasapisi saingi oma mõtted liikuma suunas – kuidas võiks minu töö aidata teisi inimesi?

Eesmärgid panevad inimese tegutsema ja anavad selgust. Hea, et SOS lasteküla juhatusel oli aastaid tagasi aega mind oodata, mul lubati sellesse erilisse ametisse saamiseks küpseda.

Ärge saage valesti aru – minu töö ei ole laste kasvatamine ja selleks raha korjamine. Minu töö on mõttelaadi muutmine. Olen selgeks saanud, et kui meie, täiskasvanud, ei kannu kõige paremal viisil hoolt iga väikese inimese eest sellel maalapil, ei ole meil põhjust neile tulevikus näpuga näidata ning neid hoolimatuses süüdistada.

Hoolimine tähendab tegutsemist, proovimist, julgemist ja iga päev oma eesmärgile lähenemist. «Üks kangelastegu päevas vähemalt ühe lapse heaks,» on minu moto. Kui väike või suur see tegu ka ei ole, aga kui suudan endale öhtul öelda, et selle teo võrra sai kellelgi parem, siis loen oma päeva kordalainuks.

Ilmselt teie juba teate, kuidas süüa elevanti? Ikka lusikatäie haaval! Sama kehtib eesmärkide täitmise puhul. Peab vormima lusikatäie suurused eesmärgid ja need ellu viima.

Kui oled nendega hakkama saanud, otsid suurema lusika. Seda suuremat lusikat ma nüüd otsingi. Ahjaa – rikkaks olen ma ka saanud. Vaimult.

Iga laps väärib armastavat kodu

AITAME UNISTUSTEL TÄITUDA. Eestis elab keskestlābi 2000 last, kes on eri põhjustel kaotanud oma bioloogilised vanemad ja jäänud vanemliku hoolitsuseta. Rahvusvaheliselt tunnustatud ning pikkade kogemustega SOS Lasteküla Eesti Ühingu on seadnud eesmärgiks, et vähemalt pooled neist kasvavad või osalevad 2016. aastaks SOSi poolt pakutavates erinevates programmides või hooldusvormides. Selleks on vaja aga ühiselt panustada.

RAIN UUSEN

teemalehe toimetaja

Vanemliku hoolitsuseta jäänud lastele turvalise elukeskkonna ja arenguvõimaluste tagamisel lähtutakse Eestis põhimõttest, et tingimused lapse kasvamiseks oleksid võimalikult perelähedased – suured endisaegsed institutsioonid on kadumas, nende asemel rajatakse järjest enam pere-põhimõttel töötavaid lastekülasid ja perest iseseisvasse ellu sujuvat üleminekut toetavaid noortekodusid.

SOS lastekülas ja noortekodudes elab praegu 143 bioloogiliste vanemate hoolitsuseta jäänud last. SOS lasteküla perepõhist lähenemist on juba 1994. aastal tunnustanud ka Eesti Vabariigi valitsus, neist põhimõtetest lähtudes reorganiseeritakse samm-sammult kogu laste hoolekandesüsteemi Eestis.

SOS on üleilmne heategevusühing, mille sünnilugu ulatub II maailmasõja järgsesse aega Austrias – esimene lasteküla avati vabatahtliku töö tulemusena Imstis juba 1949. aastal. Seda aastakümneid kogutud teadmistepagasit kasutab lastele kodu pakkumisel ka SOS Lasteküla Eesti Ühingu.

Perelähedus innustab

Eesti on olnud iseseisev juba üle 20 aasta ning kogu selle aja vältel on SOS lastekülad sihikindlalt lapsi aidanud ja neile uue kodu võimaldanud. Siiski seostub n-ö lastekodulastega ühiskonnas paraku jätkuvalt mitmeid müüte, mis enam ammu tegelikkusele ei vasta.

Nõukogude ajal kasvasid vanemliku hoolitsuseta lapsed enamasti suurt ja kinnistes riiklikes institutsioonides, kus tuli reglemente järgida ning igasugune isemõtlemine oli keelatud ja tihti karistatav. Seega oli ka mõistetav, et laste «mässumeelsus» jõudis pahanõude kaudu lastekodude territooriumist tihti kaugemalegi – vahel ka miilitsa, hilisema politsei töömaile.

Tänapäeval on lastehoolekande põhimõtted kui pea peale pööratud – seda positiivses tähenduses, rajanedes personaalsele lähenemisele, et tagada õnnelik lapsepõlv.

SOS lastekülas kasvavad lapsed keskkonnas, mis on ligilähedane tavapärasele ja turvalisele perele. Peale professionaalse ema kannab laste eest hoolt teda ümbritsev kogukond ja lähedased – mõnes peres ka isa või mitme pere peale jagatud meeskasvataja, samuti külajuhataja, sotsiaaltöötaja ning psühholoog.

Nii õpib laps suhtlema erinevate inimestega, hakates reaalse igapäevaelu kaudu ise otsustama, millal ja kellele oma muresid ja rõõme jagada. Oluline oskus on õppida enda eest seisma ning oma sõnade ja tegude eest vastutama. Loomulikult on esmaseks toetajaks lastekülas ema ja noortekodusse edasi liikudes tugiisik ehk usalduskasvataja.

Perekeskne lähenemine on SOS lasteküla üks n-ö alustaladest – üheskoos käiakse puhkudel ja tähistatakse pere tähtpäevi, jagatakse kodutöid ning

FOTO: MAIT JÜRADO

iga laps valib oma huvialade ja annete-ga sobituvad huviringid.

Lastekülast noortekodusse

Peale põhikooli lõpetamist, vanuses 15–18, saavad lasteküla kasvandikud võimaluse liikuda edasi SOS noortekodusse, et harjutada rohkem iseseisvat elu. Kui peres hoiab ema – nagu emad ikka – silma peal, kas jaheda ilmaga on soojad sokid ikka jalas ja koolist tulles köht täis, siis noortekodus sellist järelevaatamist enam ei toimu – seal tuleb enda eest juba ise hoolt kanda ning toit koju ja ahju-pliidile tuua. Noortekodu kasvatajad töötavad mitte emana-isana, vaid noorele võrdse partnerina tema nõustamis- ning valikute ja otsuste tegemisel.

Noortekodust iseseisvasse ellu astudes on SOS Lasteküla Eesti Ühingu koostöös elukohajärgse omavalitsusega noorele toeks ka sobiva eluaseme leidmisel ja iseseisva elu rajamisel, näiteks töö otsimisel.

Noor inimene võib elada noortekodus nii kaua, kuni ta õpib, kasvõi doktorantuuris. Sel ajal saab ta SOS Lasteküla Eesti Ühingu ka taskuraha ning õpib oma isiklikku pere-eelarvet koostama.

Iga laps on tähtis

Lapsed ja noored, kes on oma bioloogilised vanemad kaotanud, põhjustest hoolimata, pole kunagi selles ise süüdi.

Iga selline laps väärib tingimusteta armastust ja õigust haridusele, kodusoojusele ja vanemlikule hoolle.

Üle kahe tuhande lapse Eestis on saatuse tahtel ja elu keerdkäikude tulemusel kaotanud bioloogilised vanemad ja lapsepõlvkodu, kuid mida neilt keegi ei saa ära võtta, on nende unistused.

Ka väikeste unistuste täitumine teeb lapsed õnnelikuks ja sisendab neisse jõudu võidelda parema tuleviku nimel isegi siis, kui see tundub keeruline või raske.

Suured heateod saavad tihti alguse väga väikesest märkamisest.

Sverjan unistab saada jalgpalluriks. Kuid selleks peab ta palju trenni tegema.

JALGPALL AITAB LEIDA UUSI SÕPRU

Lapsi on meil Narva-Jõesuus palju ja neile kõigile meeldib palli mängida. Kui siiani on see rohkem olnud kõksimine oma lõbuks, siis selle aasta mais avanes meil esimest korda võimalus minna tiimina jalgpallivõistlustele SOS Lasteküla Cup.

Käies mööda peremaja, vesteldes lastega võistlustest osavõtu võimalikkusest ja tahtest, selgus, et soov on olemas. Tekkis aga mure, kuidas on lood laste oskustega? Appi tuli jalgpalliklubi Lootus, kes andis lastele jalkast algteadmised – organiseerisime esimese treeninglaagri, mis osutus meie lastele väga positiivseks. Võitsime vanema rühma kategooria.

Alguses tahtis jalkatreeni minna vaid kaks last, kuid tänu käijate valmistusele ja õhinale käib meil täna trennis viis poissi ja üks tüdruk. Kui võimalus tekib, plaanime laiendada oma meeskonda veelgi. Lastele on see fun, eriti, kui saab ka võistlustel käia ja uusi sõpru ning kogemusi leida.

RIHO KANGUR, Narva-Jõesuu SOS Lasteküla juhataja

HELISTA ANNETUSTELEFONIDELE

Kiireim ja mugavaim viis näidata, et hoolid! : 900 6690 (5€), 900 6680 (10€) või 900 6670 (25€).

Narva kriisiperedele õpetatakse iseseisvust

TUGEV PERE. SOS Lasteküla Eesti Ühingu töö üheks suunaks on toetada neid peresid, keda ähvardab laste äravõtmine. Tänu peretugevdusprogrammile õnnestus Narvas viimase nelja aasta jooksul lagunemisest päästa umbes 100 perekonda.

IRINA TOKAREVA

Narva

SOS lasteküla projekt «Andmise jõud Narva linnas» sai alguse 2008. aastal koostöös Narva sotsiaalabi ametiga. Selle eesmärgiks on toetada vaesuse piiril elavaid peresid ning peresid, kus vanemad on kas töötud või võitlevad alkoholiprobleemidega.

Umbes 75 protsenti kriisiperedest jõuab projektiga seotud konsultantide juurde Narva sotsiaalabi ameti lastekaitseosakonna inspektorite suunamisega. «Alguses hindame perekonda, vaatame, mis tingimustes lapsed elavad, kas vanematel on võlad või laenuid, millega nad ei taha tegeleda ja hindame iga pereliikme tervislikku seisundit,» räägib peretugevdusprogrammi koordinaator Inna Zmitrovitš. «Siis koostame pere arenguplaani ja sõlmime perega lepingu – alguses kaheks kuuks, tavaliselt seda hiljem pikendatakse.»

Zmitrovitš rõhutab, et konsultandid ei nõua kunagi pereliikmetelt, et need ilmingimata konsultantide juhiste järgi talitaksid –perele pakutakse erinevaid võimalusi, kuidas kriisist välja tulla, perekond valib nende hulgast sobivad. «Muidu poleks võimalik eesmärkideni jõudagi – õpetada perele raskustega iseseisvalt toime tulemist,» ütleb Zmitrovitš.

Mõnikord tabab kriis väga heal järjel olevaid peresid, kus vanemad on niivõrd tööga üle koormatud, et mingil hetkel kaotavad oma lastega kontakti sootuks. «Selliseid peresid, kus vanemad soovivad taastada kontakti oma teismeeas lastega, on umbes veerand juhtudest,» räägib Zmitrovitš. «Tavaliselt leiavad vanemad meid ise üles, saades infot koolist õpetajate käest. Nendega on töö kõige tulemuslikum, sest vanemad on kindlalt tulemustele orienteeritud.»

Töötud vanemad

Praegu töötab programmis kolm perekonsultanti, toetades viitkümmet peret, kus kasvab kokku 136 last. Viimase nelja aastaga kirjutati lepinguid alla kokku saja perega. Projektist osavõtva-dest peredest pärit lapsed saavad abi psühholoogilt, logopeedilt ja hariduskonsultandilt, kes aitab koolitükkidega hakkama saada.

Konsultandid saavad kokku kõigi pereliikmetega – nii vanemate kui ka lastega – kaks korda nädalas, üks kord kontoris, teine kord aga kodus. «Koh-

Selle siili tegi SOS Lasteküla Eesti Ühingu Narva peretugevdusprogrammi koordinaatorile Inna Zmitrovitšile kingituseks programmist osa võtnud pereema. FOTO: IRINA TOKAREVA

tumised kodus on olulised, sest nii näeme reaalselt pilti, kuidas pere elab ja kuidas pereliikmed omavahel suhtlevad,» ütleb Inna Zmitrovitš. «Näiteks võib ema väita, et ei puutu lapsi sõrmetsagagi, aga kodus, konsultandi nähes, võib anda lapsele laksu pepule, kui laps ei kuula sõna või segab vestlemist.»

Suurem osa peresid, kellega programm tegeleb, on sellised, kus vanemad ei tööta juba aastaid ehk perekonnad elatuvad vaid sotsiaalabist. Palju-

del selliste perede lastel pole võimalik käia lasteaias. Kooli minemisel tekivad probleemid käitumisega, kuna laps ei saa eakaaslastega läbi ning ei saa hakkama ka õppimisega. Tihti satuvad pered nõustaja juurde just siis, kui laps on kooli läinud.

Zmitrovitši sõnul on nende perede kõige suurem häda selles, et vanemad pole kunagi püüdnud töötada. «Vanemad on juba teine või isegi kolmas pidevalt mittetöötavate inimeste põlv-

kond, kes elab ainult toetusrahast,» ütleb Zmitrovitš. «Isegi kui juhtub, et leiame neile tööd, ei taha nad proovida. Meil pole globaalset eesmärki muuta nende inimeste maailmavaadet, kuid pingutame selle nimel, et kasvõi nende laste jaoks muutuks üldpilt paremaks,» ütleb Zmitrovitš.

Edu on võimalik

Koordinaator Inna Zmitrovitš toob näiteks pere, kellega konsultandid töö-

tasid kaks aastat – üksikema ja neli kooliealist last. Algselt ei soovinud pereema tööleminemisest kuuldagi, sest tal polevat selleks aega. Vanem tüdruk õppis hästi, kuid tema klassikaaslasted mõnitasid teda kasutatud riiete poest saadud koledate riiete pärast. Vahetundides peitis tüdruk end tualetis, et mitte taluda nöökimist.

«Võib muidugi öelda, et klassikaaslastega tuleb tööd teha,» kõneleb Zmitrovitš. «Kuid teisalt peab inimese oskama ka vastupanu osutada – mitte rusikatega muidugi, aga moraalset, sest muidu pead end terve elu peitma.»

Praegu läheb tüdrukul paremini, suhted klassikaaslastega on head ning ta teeb sporti. Ema hakkas aga tööl käima. Kuna ta pole mingit ametit õppinud, siis läks tööle majahoidjana – kõigepealt võttis koristada ühe maja, siis lisandus teine... «Poisid aitavad teda,» teab Zmitrovitš. «Lastel on nüüd ka uusi riideid. On tekkinud kindlus, et selle pere lapsed ei taha ainult toetus-dest elada.»

Eriti raske on Zmitrovitši sõnul abistada neid peresid, kus on alkohoolikutest vanemad. Probleem on selles, et üldjuhul ei abista selliseid peresid keegi. Ta kirjeldab tüüpilist olukorda: inspektor võttis lapsed ära joodikust emalt ja suunas nad varjupaika. Ema, mõistes, mis on tegelikult juhtunud, võitleb alkoholismi vastu ja hakkab kaine-elt elama, saades oma lapsed tagasi. Kus on aga garantii, et see kõik otsust peale enam ei kordu?

«Selliste perede toetamise põhili- seks eelduseks on usaldusväärsed suhted – ei tohi meie eest midagi varjata, kirjeldab Zmitrovitš. «Näiteks, klient võib meile helistada ja öelda, et täna on tal halb tuju ja ta ei tea, kuidas end vaos hoida, et kõndida poest, kus müüakse alkoholi, suure kaarega mööda. Meie konsultandid oskavad reeglina leida õigeid sõnu, et ta sellest kiusatusest hoi- duks.»

Muidugi võib juhtuda ka nii, et mõnda perekonda ei õnnestugi aidata. Zmitrovitš tunnustab, et selles töös kohtab rohkem negatiivset kui positiivset. Kui konsultant töötab perega, näeb ta rohkem negatiivset. Kui perekond hakkab heale järjele jõudma ja õiges suunas liikuma, siis ongi aeg hüvasti jätta.

«Rõõm on ainult tagasisidest peredelt, kes on juba projektist lahkunud, kui nad tulevad ja räägivad, kuidas neil läheb,» ütleb Inna Zmitrovitš.

Lapsed vajavad meie abi

1944. a. pagesin noorukina sõja eest Rootsi. Olude sunnil jäi see maa mu elukohaks, kus oma õpingud lõpetasin, töötasin ja perekonna lõin. Kui olime omad lapsed üles kasvatanud ja ise pensionile jäänud, üritasime toetada kohapealseid lastekaitseorganisatsioone. Kui aga Swedbank avas oma Annetuskeskonna, leidsime, et selle kaudu saame abistada Eesti lapsi teadmises et vajadused Eestis on palju suuremad kui heaolumaal Rootsis ning soovides oma võimaluste piires vähegi kaasa aidata meie kodumaa laste ja noorte olukorra parendamiseks. Kui suuri sõnu kasutada, pisutki tasuda oma auvõlga Eestile.

Olen väga imponeeritud SOS Lasteküla tegevusest Eestis. Vanemateta laste eest hoolitsemine peaks minu Rootsi kogemuste põhjal olema riigi ülesanne, kusjuures lapsed Rootsis reeglina paigutatakse kasuperekondadesse. Kuna see võimalus Eestis veel pole lõplikult välja arenenud, on SOS Lastekülal suurepärane lahendus, mõneti isegi eelistatum laste suunamisest kasuperekonda, sest Lastekülal pakuvad lastele professionaalset abi ja toetust.

OLEV MATHIESEN, Sõprade Klubi

NOORTEGA HIIUMAAD AVASTADES

Igal sügiskoolivaheajal oleme noortekoduga käinud väikesel reisil mööda Eestimaad. Seekord oli noortel soov minna Hiiumaale. Kasvataja Andres võttis bussijuhtimise (tänu uuele bussile on see nüüd eriti mugav) ja muu arguni enda peale ning edasi oli juba lihtne. Plaanid sai võetud Kõpu, Ristna ja Tahkuna tuletorni külastus.

Käisime ära militaarmuuseumis ja tutvusime Kärkla linnaga. Eriti võimsa mulje jättis Kõpu tuletorn ja väga ilus on ka Kärkla. Ilm oli parasjagu tuuline, kuid sellest hoolimata oli reis väga äge ja kõik noored jäid rahule. Avastage Eestimaad!

JOHANNA

KUNSTIRINGIS SOBIB KA POISTELE

Sten Robin on leidnud endale huvipakkuvat tegevust kunstiringis. Talle on looduse poolt antud anne olla kunstis hea, mistõttu meeldib talle väga joonistada – nii saab muidu oma tundeid tagasi hoidev poiss oma emotsioone paberil väljendada. Lisaks on ta kunstikoolist endale ka häid sõpru leidnud.

MERLE TÄNAV, Põltsamaa SOS Lasteküla sotsiaaltöötaja

SOS Lasteküla ristivanemaks hakkasime juba mitu aastat tagasi. Käisime Keilas, kohtusime SOSi töötajate ja lastega ning tekkis kohe õige tunne, et siin läheb meie toetus asja ette. Need lapsed on nii toredad! Nad igati väärivad võimalust kasvada üles normaalses tingimustes.

Meil Eestis on niigi vähe lapsi, nii et ühiskonnana peame võtma vastutuse selle eest, et igal lapsel oleks võimalus kasvada ja areneda normaalses keskkonnas.

GERT TIIVAS, East Capital

LIITU SÕPRADE KLUBIGA!

SOS Lasteküla Sõprade Klubi liikmed on laste kasvatamise ja võimaluste loomisega seotud läbi püsiannetuste – sõltumata igakuise annetuse suuruselt. Ka väike heategu on suur tegu!

Arendavaim amet - ema

HOOLT JA ARMASTUST. On üsna haruldane, kui töölepingus on ametiks märgitud «ema». Ometi on neid ainuüksi SOS lastekülades 13. Kui amet on ema, kas tähendab see siis, et ametijuhend määrab sellegi, kui palju peab sul olema hoolt ja armastust? Või kui palju hingejõudu ja sära silmades?

RAIN UUSEN
teemalehe toimetaja

Võtan Erika pere küllakutse lahkelt vastu ja sean varasügisel õhtupoolikul sammud Keila külje all asuvasse SOS lastekülale. Õiget maja mul kaua otsida ei lasta – ööes päevauudiseid vahetavad naabrinaised juhatavad sõbralikult mu õige ukseni, kus Erika mind koos kahe tütrega juba ootamas.

Pere ainus meesliige jõuab terega samal ajal ukse vahelt kiiresti öue mänge lipsata. Viiest Erika peres elavast lapsest ülejäänud kaks toimetavad aga omi asju.

Nina püüab kinni lõhnu, mis võivad vaid kinnitada, et sellele sagimisele eelnes mõnus ja rahulik õhtusöök pere keskel. «Tegime ise õunamahla,» viitab pereema aknalaua joogijärgede ootavatele kolmeliitristele mahlapurkidele. «Püüame ikka järgida tervislikku eluviisi, seda ka toitumises,» selgitab Erika. Ise pressitud õunamahl on maha ja kindel kaup, mis meeltemööda tervele perele. Teadmisi sellest, mis on tervislik ja mis vähem tervislik, püüab ema Erika lastele tasa ja targu iga toidukorraga sisse süüta, et nad edaspidi ka omal käel tarku valikuid teha mõistaksid ja neid põhimõtteid tulevikus oma perelegi edasi annaksid.

Karjääriga ema

Erika karjäär SOS lasteküla emana ulatub 1996. aasta suvesse, kui ta esimesed kaks last lisaks enda bioloogilisele tütrele oma hoolet alla võttis. Juba aasta hiljem sai aga neljaliikmelisest perest üheksaliikmeline.

Nüüdseks on Erika perest laia maailma läinud kaheksa last. «Mul on hea meel näha ja kuulda, et nad kõik hakkama saavad,» räägib Erika. See ongi emarõõmu ja töörahulolu peamine kütteallikas. Tema sõnul olid esimesed aastad kõigile parajaks katsumuseks. «Kõigil olid ju oma harjumused ja tavade eelnevast elust kaasa võetud,» kirjeldab Erika. Mida «pesakond» edasi, seda sujuvamaks on üksteisega harjumise protsess siiski arenenud, sest ka ema ise on kogenum ning end vahepeal koolitanud.

Erika kirjeldab oma perekonda nagu voolavat vett jõesängis – pärast põhikooli lõppu liiguvad noored SOS lastekülas elavast perest edasi noortekodusse. Samas liituvad – juhul kui ema nii muidugi otsustab, ja Erika on siiani alati seda teinud – perega uued ja väikesemad kasvandikud. «Aga muidu elame oma igapäevast elu nagu viielapseline pere ikka,» ütleb Erika.

Kuna SOS lastekülas emaks olemine ongi töö, siis Erika päeval kodust väljas tööl ei käi, vaid toimetab kodus: ootab lapsi koolist koju, mureteeb, röömustab, planeerib ja organiseerib – et kõik lastele vajalik oleks olemas ja tehtud.

Päris ihuüksi aga ema kõigi kasvatusena seotud nüanssidega hakkama ei saa. «Lapsed on tublid – rõõme on meil palju, muresid natuke vähem,» kinnitab Erika. Aga kui mõni mure peaks meepotti siiski potsutama – ja viie teismelise ja varateismelise lapse puhul oleks vastupidine imekspeandav ja kummalinegi –, saab lastekülas töötav ema alati abi tugistruktuuridelt. Nõu ja jõuga aitavad külahuhataja, sotsiaaltöötaja, psühholoog või meeskasvataja. Viimaseid on Keila SOS lastekülas kümne pere peale kokku kaks.

Päris ihuüksi aga ema kõigi kasvatusena seotud nüanssidega hakkama ei saa. «Lapsed on tublid – rõõme on meil palju, muresid natuke vähem,» kinnitab Erika. Aga kui mõni mure peaks meepotti siiski potsutama – ja viie teismelise ja varateismelise lapse puhul oleks vastupidine imekspeandav ja kummalinegi –, saab lastekülas töötav ema alati abi tugistruktuuridelt. Nõu ja jõuga aitavad külahuhataja, sotsiaaltöötaja, psühholoog või meeskasvataja. Viimaseid on Keila SOS lastekülas kümne pere peale kokku kaks.

Koduõpetajad koduloomad

Jutuajamise käigus oleme sujuvalt majale ringi peale teinud ning jõudnud vanema tütre tuppa, kus spordi- ja muusika plakatile lisaks võib märgata kahte nukrasilmset rottit.

Kas ema on siis tõesti suur rottide fänn? «Oh ei, alguses mulle rotid üldse ei meeldinud,» tuleb Erika poolt juba ootuspärane vastus. Hetke pärast on need kaks aga Erika õul hellusi lünnimas.

Räägime rottidest pikalt, kuid jõuame siiski olulise kokkuvõtte – rotid on kodus ka head pedagoogid ja prak-

Ema Erika perest on suurde ilma läinud juba 9 last. 5 last vajavad veel igapäevast hoolt ja armastust, et suureks kasvada.

tikajuhendajad aines «koduõpetus – kuidas kasvada hoolitsevaks ja vastutustundlikuks, teistega arvestavaks kodanikuks».

Tuleb ju rottidel pidevalt silma peal hoida, et nad plehku ei paneks, samuti jagada omavahel hooldamisega seotud ülesanded. «Rotid on paremad kui kassid-koerad, kes jäävad lõpuks ikka lapsevanema hoolde,» põhjendab Erika koduloomade valikut, kuid tunnistab, et kui lastel ikka muud tegemised üle pea kasvavad või tähelepanu liigselt rõõvivad, peab ema vahel ka rottidele ise appi tõttama. «Aga nad on nii targad loomad!» ütleb Erika peaaegu et hõisates.

Kuidas emaks saadakse?

«Kutsumus,» vastab Erika mõtlemata. «Tegelesin ka enne lastega,» meenutab ta aegu, mil hakkas tegema valikuid karjäärimuutuseks. Varemalt on ta juhtunud maakoolis huviringe ning andnud tantsutunde. Tasapisi aga väljakutsed selles ametis hääbusid. «Tundsin, et olin oma erialal ammendunud – oleksin pidanud end kas täiendama või siis alustama millegi uuega.»

Väljakutsetest ema-töös puudust ei tule, kinnitab Erika ja peab seejuures oluliseks seda, et ka siin saab end pide-

valt täiendada ning kolleegidelt ja lastelt õppida, nii uusi tarkusi kui ka elamise kunsti.

«Ma ei võtagi seda tööna,» arutleb Erika edasi, kui püüan teda pinnida, mis siis ikkagi on heaks emaks saamise eeldus. «Loomulikult erineb minu lasteküla-pere veidi minu pärisperest,» selgitab Erika, et SOS lastekülas vastutab ema lisaks omaenda südametunnistusele olulisel määral ka omavalitsuse ees, kes tunneb aktiivselt huvi, kuidas lastel läheb. «Samas on vastutus ommoodi jagatud, mul on palju abilisi.»

Erika lasteküla-pere lävivib ka Erika pärisperega, samuti lävivad lapsed, kel see võimalus on, oma pärisvanemate ning bioloogiliste vendade-õdedega.

SOS ema ülesandeks ei ole hoida lapsi kunstlikus perekeskonnas vatise muli sees, vaid vastupidi – valmistada neid ette suurde maailma astumiseks. Iseisvaks eluks, et lastest saaks tulevikus haritud, hoolitsevad, armastavad ja tegusad lapsevanemad, kes tunnevad oma põlvnemise lugu ja teavad, kus asuvad nende juured.

Nüüd, kui pere vanim tütar on noortekodusse edasi liikumas, on Erika võtnud taas üles pere laienemise teema. Seda arutab ta ka pere pisematega – ikka samm-sammult, tasa ja targu. «Ega ma nooremaks jää,» muigab Erika, kuid tema silmis ja sõnade taga välgub säde, mis annab märku – veel on vara ema-ametist loobuda.

LAUTENNIS ON LAHE!

Teist hooaega toimuvad SOS lastekülas lauatennis treeningud. Õpetust jagavad lastele professionaalsed treenerid Pinksiproffist. Mida rohkem lapsed hobidega tegelevad, seda populaarsemaks need muutuvad. Nii on ka pinksiga.

Kui esimesed kuud oli vaid paar taksijat, siis sel aastal tuli teha kaks gruppi – eraldi algajatele ja edasijõudnutele. Laste sõnul on lauatennis LAHE. Noor ja kogematu saab treeningutel oma esimesed ristsed «vanade tegijate» kõrval, kes pole kitsid jagama oma kogemusi ja uusi nippe.

Lisaks treeningutele käivad lapsed ka läbi aasta võistlustel Eesti eri paikades. Võistluskalendrisse oleme planeerinud ka turniirid Lätis.

INDREK JUSS, Keila SOS Lasteküla juhataja

Lastega on mõnus koos aega veeta

Olen olnud 7nda pere vabatahtlik ja SOS sõber enam kui aasta. Minu kalendris on igal kuul üks nädalavahetuse päev selle pere laste jaoks. Ja see aeg on olnud väga vahva! Algul ma ikka kartsin ka pisut, et ei tea, kas saan hakkama, äkki nad ei kuula sõna või jooksevad ära või teab, mis veel. Kuid kaugel sellest! Lapsed on väga abivalmid, mõistvad ja oma väikeste viguritega nagu ikka täiesti tavalised lapsed. Heaks üllatuseks oli, et kui enesestmõistetavalt nad peavad kinni piiridest, milles on kokku lepitud. Nii otsustavad nad alati ise, kes saab autos ees istuda ja millal nad seda eesõigust vahetavad, kes saab autouksi plüüdi kinni – lahti teha jne.

Oleme siiani käinud Lennusadamas, nukumuuseumis, teatris, kohvikus, ujumas, maal vanaisal külas, ja mujal. Lastele meeldib eelkõige jagamatu tähelepanu, piirideta aeg ning

Lastele meeldib käia aeg-ajalt kas üksi või koos ühe õe-vennaga väljas. Siis pole vaja võistelda tähelepanu pärast.

FOTO: KADRI MÄGI

võimalus ringi liikuda. Olen aru saanud, et lapsed igatsevad kõige enam seda, kui saavad tulla nädalalõpule üksi või koos ühe õe-vennaga – siis pole vaja võistelda, kes saab rääkida ja omi mõtteid, ideid jagada. Ja rääkida nad ta-

havad! Sellest, kuidas koolis läheb, mis neil hästi välja tuleb ja mida nad vabal ajal teha tahaksid. Silmad säravad kui saavad ise fotosid teha või mõnda tehnikavidinat iseseisvalt uurida. Mulle teeb rõõmu, kui näen seda siirust

ning ehedat hakkamasaamise rõõmu. Ja maailma asju on ka tore arutada. Nt olime terve päev Suur Gildi hoones ja kogu ekspositsioon sai mitu korda ülevaadatud, sest alati oli miskit, mis esimesel läbijooksimisel märkamata või selgusetuks jäi. Nagu näiteks vaadates filmi Eesti ajaloo, tekkis hulga küsimusi: kas Eesti vaim on olemas, kus ta on ja miks ta just selline on ning kas kõik venelased ja sakslased on halvad jne.

Kui oleme võtnud ette pikema sõidu, siis on vahva kuulata, mida nad siis omavahel arutavad. Nii oli ükskord teemaks: kus on parem elada – kas SOS külas või oma isa juures. Kui asjalikult nad kaalusid plusse ja miinuseid: päris kodus on tore, sest saab ikka isaga koos olla ja telekat kaua vaadata ja kass on ka seal ja sõpru on majas veel. Külas on tore, sest seal on parem õppida ja ruumi on rohkem. Ja külaema teeb nii head

süüa. Eks minu ego sai upitatud kuuld, et külas on hea elada, sest seal on ju tädi Kadri ka ja siis saame temaga koos igale poole minna.

KADRI MÄGI,
vabatahtlik

TULE SOS PEREVANEMAKSI!

Ootame tööle SOS perevanemaid. Kui soovid seda võimalust uue ametina kaaluda, võta meiega ühendust – arutame, selgitame ja lepime edasises kokku!

Noortekodus harjutatakse iseseisva elu oskusi

ISESEISVUMINE. Pärast põhikooli lõppu, kui ees ootab õppetöö kutsekoolis või gümnaasiumis, kolivad SOS lasteküla lapsed noortekodusse - seal aetakse igapäevaseid asju juba iseseisvamalt ning suureneb vastutus iseenda ees, toeks kasvatajad, kes vajadusel aitavad ja juhendavad.

RAIN UUSEN
teemolehe toimetaja

Sordilembene ja poksitreenerina töötav Markko kolis SOS lastekülalt noortekodusse 15-aastaselt. Ta ise selgitab, et tema jaoks oli see loogiline samm. «Kui oled 15, tahad juba veidi enam iseseisvust ja mul olid noortekodus ka sõbrad juba ees ootamas,» räägib noormees.

Rahaasjad korda

Elu noortekodus pole midagi ehmatavat. Noortekodus elav noor saab küll taskuraha, kuid peab ise hoolitsemise näiteks riiete soetamise eest, käima toidupoes ja süüa valmistama. Vahel korraldatakse Markko sõnul siiski ka ühiseid söömaeegu, nii nagu omaette eladeski kutsutakse sõpru õhtusöögile või lõunatakse koos.

Endale vajalikku soetades tuleb noortekodus elades täpselt teada, millele kui palju raha kulub ja sellest ka aru anda - alles tuleb hoida tšekid ning koostada isiklik eelarve-ramatupidamine.

«See on noortele kasulik teadmine, kuidas end majandada,» selgitab Meelis, kes on ka ise noortekodus üles kasvanud ja töötab seal nüüd kasvatajana. Nii õpib noor jääma etteantud eelarve piiresse, samas ise oma väljaminekute eest vastutades ja vajalikke ooste kaaludes.

Tänu sellele oskavad noortekodust laia maailma läinud noored majanduslikult väga hästi hakkama saada, samuti teavad nad raha väärtust, kinnitab Meelis. «Rahaga ümberkäimise oskusi võiksid oma lastele õpetada kõik lapsevanemad,» soovib Meelis.

Samuti teavad noorted, et õppimine on oluline - koolist välja kukkudes kaotavad nad ka rahastuse ja seega suure osa oma iseseisvusest.

Kui muidu tuleb igast kulutatud summast sendi täpsusega aru anda ja oma isiklikku eelarverida hoolega kontrollida, siis kümne euro suuruse igakuise taskuraha võivad noored kulutada ilma järelkontrollita täpselt sellele, millele süda käsib või köht küsib.

Stabiilsus on oluline

Meelis töötab Keila SOS noortekodus kasvatajana juba viiendat aastat ning tunneb seega kõõgipoolt siit- ja sealt-poolt seina. Ühelt poolt on kasvataja ülesanne hoida noortel silma peal, neid suunates ja nõustades, probleeme ennetades ja vahel ka kriise lahendades,

Noortekodus elav noor peab ise toime tulema igapäevaste toimetustega - süüa valmistama, koristama, hoolitsemise riiete eest.

teisalt peab ta oluliseks julgustada noori leidma endale hobisid ja huvialasid just väljastpoolt noortekodu.

«Mida rohkem noored väljaspool noortekodu suhtlevad ja tegutsevad, seda paremini saavad nad hilisemas elus hakkama, nii sotsiaalselt kui ka majanduslikult,» kinnitab Meelis. Noortekodu turvalisse, tuttavasse keskkonda on hapral noorel lihtne sulguda.

«Majast väljas tegeled ju rohkem iseendaga, enda harimisega,» räägib kasvataja Meelis. «Kuigi noortekodu igapäevaelu on kindlasti samuti huvitav,» täiendab teda Markko. «Eks see ongi see koht, kus katsetatakse oma piire,» muigab noormees. «Me peame-

gi andma noorele võimaluse areneda loomulikult,» lisab Meelis.

Noortekodu on nagu teismelisi täis suurpere - igapäev oma rõõmud ja raskused. Markko, kes on Meelise valvas silma all iseseisvaks eluks küpsenud, peab sisukaid keha ja vaimu treenivaid hobisid ülioluliseks. «Näen trennis põhi- ja keskkoolipoisid, kes käivadki kohal seetõttu, et neil lihtsalt pole midagi muud teha,» on Markko märganud. «Vahel pean neile ikka selgitama, et poksimine ei ole vajalik selleks, et teistele «ära panna», vaid ikka selleks, et osata end ja oma lähedasi vajadusel kaitsta, enesekindlust ja püsivust arendada ning keha ja vaimu tasakaalustada.»

Noortekodu kasvatajate puhul peab Meelis samuti tähtsaks püsivust, sest kasvatajatöö pole saia küpsetamine ega seinte värvimine - selle töö vilju ja enda rolli noorte tuleviku kujunemisel hakkad märkama alles aastate möödudes. «Kui olin pool aastat Keilas kasvatajana töötanud, tekkis mul tunne, et ma lihtsalt ei jõua enam,» meenutab Meelis - igapäevasagimise kõrval võib suure pildi nägemise võime lihtsalt hajuda. «Aga kui teed seda tööd järjepidevalt, näed enda käe all kasvanud noori ellu astumas ja tööle minemas, peret loomas; kui nad on oma ametis edukad - alles siis hakkad ka iseenda rollist nende elus aru saama, oma töö vilju märkama.»

Lapsed ja sport

Ei ole vist vaja põhjendada, mida tähendab lapsele mäng. Saaks vaid kiiresti õpitud, et jõuaks tegeleda «päris» asjadega. Lapsele on loomulik võtta asju mänguliselt, nii suhtub ta esialgu ka sporti - võimalusse mängida, täiskasvanud peavad sellega arvestama.

Laste sportimiseks sobivad pallimängud suurepäraselt. Nendes mängulisus kodeeritud kõige ehedamal moel, siin on kambavaim ja rõõm koostegemisest, oma koht on ka enda pingutustel ja õnnestumistel.

Tulemuse kujundab meeskond ja stress üksiku lapse võimete pinnalt on mõnevõrra väiksem. Kujutan ette, et mõnes mõttes polegi suurt vahet, kas mängida lastega SOS lastekülas või Eesti koondise eest - mängurõõm võib olla mõlemal juhul üsna sarnane.

Ilmselt on noorte sporditegemise vorm ajas ka mõnevõrra muutunud. Kui aastaid tagasi võis lapsi näha õhtuti koduhoovides palli tagumas, siis täna sellist pilti enam väga sageli ei kohta. See on suuresti asendunud õhtuste ja nädalavahetuste spordiklubide ja -trennidega.

Mäng on sama, kuid vorm mõneti teine. Siin ei otsusta mängureegleid enam laps üksi - mängu tuleb distsipliin, mis tähendab kohustusi, kindlaid ajaraame, arvestamist teistega jpm. See võib anda lapse jaoks spordile märksa teise tähenduse, mis nõuab treeneritelt teatud etevaatlikkust.

SOS Lastekülas on jalgpall olnud alati au sees ja 2006. aastal sai sinna koos Sõprade Klubi ja Eesti Jalgpalliliidu abiga ka väike jalkaväljak ehitatud. Nüüd toimub seal igal aastal üle-eestiline asenduskodude laste jalgpalliturniir.

Olen seal mitu aastat lastega koos mänginud ja usun, et sellised mõõduvõtmised innustavad lapsi spordiga tegelema. Sel aastal valiti selle turniiri parimatest mängijatest meeskond, kes käis Eestit esindamas Norras võistlusel MTG United for Peace Cup 2012. Näen, et jalgpall on nende laste elus olulisel kohal ja mul on selle üle hea meel.

Soovin SOS lasteküla lastele ja kõigile teistele lastele palju mängurõõmu, see aitab neid hilisemas elus palju saavutada.

RAIO PIROJA,
SOS Lasteküla Heatahte saadik

SOS lastekülade toetamine on lihtne

Oriflame on heategevusega tegelenud praktiliselt firma loomise algusest saadik. Oriflame'i heategevus on alati olnud suunatud vanemliku hooleta laste toetamisele, just nende haridustaseme ja muu sellise, mis aitaks neil hiljem elus paremini hakkama saada. Lisaks firmale olen ka isiklikult SOS Lasteküla Sõprade klubi liige. Ma arvan, et enamusest võiks valida endale heategevusobjekti ja SOS Lastekülade toetamine on väga lihtsaks tehtud ning organisatsioon töö on väga hästi korraldatud.

Üldiselt on riigi ülesanne oma kodanike eest hoolitsemine. Samas arenenud ühiskonnas on heaks tavaks, et ka eraisi-

kud ja äriettevõtted aitavad kaasa, need kellel on selleks võimalused. Tahaks loota, et Eesti on arenenud ühiskond ja meil on neid inimesi ja ettevõtteid, kes saaksid toetada ka vanemliku hooleta laste üleskasvatamist. Iga lapse puhul peaks siiski eraldi vaatama - äkki saavad sugulased appi tulla, leitakse kasuvanemad jne. Lastekodu peaks olema viimane koht, kuhu laps viia, kuigi mõningatel juhtudel on see võib olla isegi parem valik. Tean, et siiani saab SOS Lasteküla Eestis toetust välisriikidest. Vast jõuame peagi nii kaugele, et saame oma jõududega hakkama ja loodetavasti on tulevikus neid lapsi üha vähem, kes vajavad erilist asutust üles kasvamiseks.

TIIU KRUUS, Oriflame

JUDOTRENNIS ÕPITAKSE KA JAAPANI KEELT

Lapsed nägid lasteaias judotrenni reklaami ja Aleksander tahtis väga proovida. Et julgem oleks, võeti ka vanem vend kaasa. Poistele meeldis trenn nii väga - puudumine ei tulnud kõne allagi. Kevadel, eksameid tehes, sai Artjom juba kollase vöö! Juunis, küla sünnipäeval, sai poiste näidisesinemine suure plausi.

Nii juhtuski, et sel aastal soovisid kolm last poistega ühineda. Nendest kolmest liitujast üks on Karoliine: «Mulle meeldib jooksmine, silda teha ning pea ja käte peal seismine. Ka kõhulihaaste harjutused on toredad. Seal on üks tore tüdi Evelin, tema aitab mul vööd siduda ja abistab trennis.». Ralf: «Mulle meeldib võistlemine ja kullimäng. Treenerid on head! Üle kitse meeldib ka hüpata.» Andrus: «SUPER-SUPER TREENERID! Õpime ka jaapani keelt. Ja judokal peab alati olema selg sirge, rind ees ja nägu rõõmus!» Artjomi ja Aleksandri meelest on lahe, kui koos nendega teevad trenni vanem grupp, siis on suurem tunne.

KASVATAJA ERIK

KUIDAS SAAVAD AIDATA ETTEVÕTTED!

Väga erinevalt - toetada saab lasteküla, konkreetset peret või last, rahastamist ootavad mitmed lastele vajalikud tegevused ja projektid.

Lapsed vajavad õppimisel abi

TULEB MÕISTA, MITTE SÜÜDISTADA. Laps tuleb hommikul kooli, kuid tema koolitükid on tegemata. Kas see on lapse laiskus või hoopis vanemate toe ja õpitingimuste puudumine? Selliseid olukordi tuleb osata märgata – Keila koolis on koostöös SOS lasteküla haridusprogrammiga loodud tugikeskus, kus õpilased saavad abi ning õpetajad täiendusõpet.

RAIN UUSEN

teemalehe toimetaja

Kuigi 1312 õpilasega Keila kool on Eesti mõistes suur, võtab igal hommikul õpilasi vastu sõbralik koolitadi Merike, kes tunneb kõiki õpilasi nime- ja nägupidi. Nii suure kooli puhul on see üllatav, kuid tõestab veel kord – hea tahtmise ja inimliku lähenemise korral pole miski võimatu.

«Kool on ju eelkõige laste, mitte õpetajate jaoks,» tuleb meelde Keila kooli sotsiaalpedagoog ja tugikeskuse koordinaator Piret Birk. «Peame endale aeg-ajalt meelde tuletama, et õpilased ei käi koolis selleks, et õpetajatel tööd oleks, vaid ikka vastupidi – käime õpetajatena koolis ikka õpilaste heaks.»

Koostöö tagab edu

Keila koolipere on võtnud koostöös SOSiga enda kanda unikaalse rolli, pakudes tavaõppe kõrval inimlikke ja edasiviivaid õpivõimalusi neile, kes vajavad õppimisel tuge. Eesmärk on pakuda lastele võimetekohaseid õpitingimusi ja püüda kinni kõik võimalikud koolist väljakukkjad.

Ligi viiendik koolis käivatest lastest vajaks õppimisel personaalsemat lähenemist.

Kooli juurde loodud tugikeskuse koonduvad spetsialistid: eripedagoogid, logopeedid, psühholoogid, sotsiaalpedagoogid ja õppejuhid. Lisaks võtab koolis vastu ka lastepsühhiaater. «Tänu koostööle SOS Lasteküla Eesti

Ühinguga saame neid teenuseid oma kooli õpilastele pakkuda,» selgitab Birk.

On noori, kes vajavad tavalisest personaalsemat lähenemist. Neil on võimalus õppida individuaalse õppekava alusel põhiaineid individuaaltundi-

des. Tuge pakutakse ka õpiraskustega õpilastele, kes küll ei vaja individuaaltunde, kuid kes käivad klassis, kus õpilaste arv ei ületa tosinat. Nii saavad lapsed õpetajalt rohkem tähelepanu ja õpetaja saab õpilasega lapsekesksemalt tegeleda.

«Meil on töö eri poolte vahel väga hästi ära jagatud – igaüks teab täpselt, millega peab tegelema ja millal sekku- ma,» selgitab kooli tugikeskuse koordinaator Birk. Tema sõnul kohtuvad kooli ja tugikeskuse töötajad üle nädala ka piirkonna lastekaitsetöötaja ning politsei esindajatega, et olla vastastiku kohalike probleemidega kursis ja leida ühiselt võimalusi parimateks ja kiiremateks lahendusteks.

Inimlike väärtuste kool

«Tihti kiputakse arvama, et tugistruktuurid ongi meie koolis loodud sellepärast, et meil käivad asendusperedes kasvavad noored, kuid see pole sugugi nii,» selgitab Birk. Ta lisab, et kuigi vanemliku hoolitsuseta jäänud ja seetõttu asendusperesse paigutatud laste ajalugu on keeruline ja tihti väga valulik, ei tähenda see alati kohe õpiraskusi ega käitumishäireid.

«Kui päris ausalt öelda, siis lastekü-

la lastega on meil palju vähem probleeme kui tavaperedest pärit lastega,» tutvustab Birk reaalsust. Tema sõnul kipuvad traditsioonilisest perest pärit probleemsete laste vanemad olema probleemide ennetamisel või neile lahenduste otsimisel vähem koostööaltnud; lasteküla laste puhul on aga üldjuhul olemas hästi toimiv tugivõrgustik, alates koolitatud ja kogunud SOS-emast.

Birk kinnitab, et lapsed tulevad Keila kooli hea meelega, ja isegi kui nad alati koolitundi ei jõua, on nad siiski täiskasvanute vaateväljas ja nendega tegeletakse ühel või teisel viisil. «Koolitadi Merike on vahest meie kõige parem koostööpartner – kui kusagil ongi mingi probleemikolle arenemas, saame sellest kohe teada ja asume lahendusi otsima,» rõhutab Birk veel kord usaldusväärse koostöö olulisust ja hädavajalikku oskust usaldust mitte ära kasutada.

«Tahame, et lastest kasvaksid head ja rõõmsameelsed inimesed, kes saavad elus hakkama – üks asi on teadmisi jagada, teine ja sellest kohati ehk olulisemgi on aga lastes inimlikke väärtusi kasvatada ja kinnistada,» teeb Birk kokkuvõtte. Näha on, et Keila koolile on laste koolirõõm ülilooline.

Meie kõigi lapsed

«**M**is on siin elus kõige tähtsam?» küsis reporter vanaisast muusikult ühes telesaates.

Too muusik oli elu kirevatest külgedest näinud. Õnnelikku lapsepõlve kodutalus. Teismelise mässumeelsust ja seda, mis saab, kui tüli norida. Ta teadis sedagi, mis juhtub, kui käitüd nõnda, justkui sinust midagi ei sõltuks. Temast sai meeleto rokkar ja virtuoosne pillimees, keda armastati ja ihati. Ning koges ta sedagi uskumatuna näivat tunnet, et melu ja müra, joobumus ja tuhandete jumaldamine ei olegi õnn. Siis ta tahtis ära. Vaikusesse. Mere taha metsa. Seal ta äkki teadis, mis on elus kõige tähtsam. Lapsed. Temast sai õpetaja.

Küsimusele – mis on elus kõige tähtsam – ongi esmapilgul palju vastu-

seid. Inimesed on ju erinevad, nagu ka ajad meis enestes ja meie ümber. Igas eas ning eluetapis on midagi rohkem esil ja oluline ning midagi on tagaplaanil.

Kui lapse ümber on armastav pere, siis vast võibki ta piirideta unistada. Aga kui ei ole? Öeldakse, et kes julgeb unistada, selle soovid ükskord täituvad. Kui sa õne ei tunne, ei oska sellest ju unistadagi...

Alati on peresid, mis purunevad või hingitsevad katkiselt. Nii on ka lapsi, kelle armastava koduni jõudmine võib olla aastaid kestev keeruline teekond, mis ei pruugi kohalejõudmisega lõppeda.

Ent inimesed hakkasid kunagi tuhandeid aastaid tagasi kogukonnana ühes elama just seepärast, et koos on kergem edasi minna ja ka oma nõrgemaid aidata.

Tänases moodsas ja sageli liiga kii-

reks tehtud ühiskonnas peame seda lihtsat tööd endale ikka ja taas meelde tuletama. Oleme koos seepärast, et nii oleme tugevamad. Ja ka seepärast, et oma nõrgemaid hoida.

Võiksime olla ammustest aegadest õppinud: selleks, et teada – lapsed on kõige tähtsamad – ei pea me ilmingimata vanaks saama. Ei pea suuri lavasid ega miljoneid inimesi vallutama.

Lapsel ei ole aega oodata. Laps elab hetkes, kohe praegu ja siinsamas, meie kõrval. Ka need lapsed, kellel pole head peret või peret üldse. Nemad on otseku meie kõigi omad. Nii on meie kõigi kohus aidata neil lastel jõuda koju, et nad saaksid unistada oma õnnest. Meie laste kätes on homme Eesti, meie kõigi, ka tänaste aitajate saatus.

Tule SOS lastekülale appi, meie külades on heade laste head kodud.

EVELIN ILVES

SOS Lasteküla patroon

JAGAME JÕULUTUNNET

Pagu ikka, võtab saabuv jõulu-aeg meid vastu rõõmsa ootuse ja elevusega. See on soe ja kauaoodatud tunne, mida tahaksime paljudega jagada.

SOS Lasteküla kutsub inimesi ja ettevõtteid tege- ma heategevuslike jõulukingituste, mis toovad rõõmu nii kingi saajale, kinkijale kui ka paljudele lasteküla lastele.

SOS Lasteküla jõulukaardid – rõõmustage oma sõpru ja koostööpartnereid jõuluvõitlustega, mis teevad õnnelikuks paljusid.

Jõulukaardid on müügis ka Eesti Posti postkontorites ja teistes poodides.

Annetus SOS Lasteküla lastele – Iga jõuluannetus toob laste ellu killukese head ja aitab neid edasi nende unistuste täitumise poole. Iga annetatud euro eest paneme Toidupanga jõulukuis- sisse toiduabipakki ühe SOS Lasteküla jõulukaardi.

Annetuse saad teha meie kodulehel või SOS Lasteküla Eesti Ühing, a/a 221001178590, Swedbank.

Rõõmuküllast jõulu-aega!

SAADA JÕULUKAARTE

Mis saab olla ilusam kingitus kui postkasti potsatav heategevuslik jõulukaart, mis toob rõõmu nii kaardi saajale, selle saatjale kui ka selle valmistajale. Ostes SOS Lasteküla jõulukaarte, toetad Eestis kasvavaid vanemliku hooleta lapsi.

Iga natuke aitab

SOS Lasteküla annetajaks hakkasin tänu sõbra soovitusel. Tol hetkel mõtlesin, kas ühel tudengil on mahti sellega tegeleda, aga leidsin, et iga natukene aitab. Isegi kui igakuine annetus pole väga suur, siis püsivalt on sellest ikkagi kasu. Samas on püsiannetus ka lihtne, kuna tihti tuleb kiire elutempoga inimestel annetamise mõte pähe alles jõulude ajal, aga otsekordlusega on parem võimalus suurem annetus sobivateks osadeks jaotada.

Laste üleskasvatamine on kulukas igale vanemale ja alati ei ole võimalused laste vajadustele vastavad. Veel kehvem on olukord, kus lapsel pole lähisugulasi, kes tema eest hoolitseks ja vastutaks. Sellisel juhul on lapsed riigi ülalpidamisel, aga tugisüsteem pole ideaalne. Lastekodude olukord ja võimalused laste vajaduste katmiseks kipub jääma kesiseks. Ja vajaduste all ei mõtle ma vaid rahalisi vahendeid vaid ka hoolitsus, kiindumus, tähelepanu, abistamine, rutiin, turvaline kasvukeskkond, eeskujud. Lapse areng ja kasvatus algab ju kodust ja ei saa eeldada, et töö teeb ära laste-aed, kool või mõni muu riigiasutus. SOS Lasteküla on ideaalne koht, et tagada lapse arenguks soodsad tingimused ja miks mitte toetada sellist asutust.

Lasteküla tegemisi jälgides tundub, et lapsed saavad seal koos tegeleda mitmekülgset arendavate tegevustega ja usun, et sellest kasvavad välja igati tragid Eesti kodanikud. See ongi ju eesmärk, et parandada kõigi heaolu praeguses hetkes ja selle läbi ka tulevikus.

HEILI LAPSANIT, Sõprade Klubi

OLIVERI ESIMENE VÄLISREIS TÄNU RAHVATANTSULE

Oliver, kes on mõnus, rahulik ja püüdlik poiss, käib juba teist aastat rahvatantsuringis. Oma tantsurühmaga, mida juhendab tore ja rõõmsameelne õpetaja Karin, esinesid nad möödunud õppeaastal nii mitmelgi kooliüritusel kui ka külapäevadel ja maakondlikul tantsupeol.

Nende rühma suurpäev oli, kui nad said teada, et saavad Eesti-Soomes tantsupeole. See oli nii lastele kui ka õpetajale suursündmus. Eks ikka enne sõitu oli pabistamist küllaga. Oliver polnud ju laevaga sõitnudki.

Kaks päeva tehti Tallinnas eelproove ning seejärel sõideti Soome. Oliverile meeldis väga tantsida suure rahvahulga sees, mis sest, et vihma valas nagu oavarrest.

Päevad möödusid linnulennul ja oligi käes koju sõidu-aeg. Koju jõudes oli Oliveril palju häid ja toremaid muljeid. Tantsimise- ga soovib ta ka edaspidi jätkata. Kes on kord tantsupisiku saanud, see nii kergelt sellest ei loobu!

EMA LIIDA

Naeratusi täis kodu Kellukese tänaval

ARMASTUST JAGUB KÕIGILE. Värske kohv ja kringel elutoalual, aknast aeg-ajalt sissepiiluv sügisene päikesekiir, mis parimas korras majapidamisest üle lippab, et siis taas õuemurul pidama jääda, naeratavad vanemad ja rahulikult koolivahega nautivad lapsed, just niisugune on kodu Põltsamaal Kellukese tänaval.

SOS ema Liidia ning isa Robert plaanisid kaua, kuid otsustasid jaanuaris perevanematena siiski tööle asuda, et Monika ja Oliveri eest hoolt kanda - peagi on lisandumas nende perre veel üks liige. FOTO: KRISTEL KOSSAR

KRISTEL KOSSAR

Põltsamaa linnaveeres sõidame vaat et Kellukese tänavurgast mööda – madalate eramajade rajoonis ei torka kolm ühesugust elumaja küll kuidagi silma. Kuni näeme uksele sõbralikult naeratavat ja lehvitatavat perenaist: ajakirjanikku ootavad külla ema Liidia ning isa Robert koos Monika (13) ja Oliveriga (11).

Ometi pole see päris tavaline kodu – selles Põltsamaa SOS lasteküla majas on end perevanematena sisse seadnud Liidia ja Robert, kellel tuli ühel hetkel mõtte võtta selle maja laste kasvatamine oma õlule. «Tegelikult tulime siia majja pooleteise aasta eest küll Monika ja Oliveriga koos, kuid mina alguses tädi ehk siis perevanemate abistaja rollis,» jutustab Liidia.

Vanemate otsusega oli päris raske leppida paari enda nooremal pojalt, kes nüüd küll juba täiskasvanud ja ise kahe väikese tüdrukutirtsu isa. Täna on tüdrukudki SOS kodus oodatud külalised. «Ikka nad pärivad, millal Monikat ja Ollut näha saab,» muheleb Liidia. «Kaardi joonistasid meile ka,» täiendab Monika.

Õde-venda Monika ja Oliver on

nagu lapsed ikka – väikest nagistamist omavahel tuleb vahel ette, kuid pereema Liidia sõnul on nad väga head lapsed. «Meil tülisid küll ei ole,» nendib ta. Tõsi, taolist harmooniat ja sõnakuulmist annab otsida ka pärisperedes.

Koolivaheaja tegemistesse mahuvad mängumaa ja Tallinna lennujaama külastus, väike šopingutuur, sest ees ootab Austria suursaadiku vastuvõtt, lasteõiguste nõunik tuleb külla – tegemisi jagub. «Laupäeval aga lähevad isad ja pojad Kuremaale sauna ja ujuma,» täiendab isa Robert.

Isa eeskuju

Tema on Oliveri suur sõber ja eeskuju. «Koos käime kalal, käime ujumas ja suusatamas, ta käib mul vahel töö juures külas, õpime inglise keelt ja matemaatikat,» räägib Robert, kes perevanemaks olemise kõrval ka ettevõtjana ametis.

Robert nendib, et just isa eeskuju on peres väga tähtis – Põltsamaa SOS Lasteküla on ainulaadne kogu Euroopas just selle poolest, et siin on perevanematena ametis abielupaarid. «Isa saab ikka õpetada poissi meestetöid tegema,» leiab mees, kelle meelest pole isaks olemises midagi keerulist ega raske. «Mind on lapsed ikka kergesti

omaks võtnud, nii omad kui võõrad. Mulle jällegi meeldib lastega tegelda – alati tuleb oma töid ja tegemisi sättida nii, et lapsed ei kannataks, et ei tekiks olukorda, kus mõni neile oluline asi puudumise tõttu ära jääb,» võtab mees jutu kokku.

Monika ja Oliver noogutavad innukalt, kui küsida, kas neile SOS kodus meeldib. Koolis käiakse Lustiveres, kus pärast tunde ka pikapäevarihmas ülesandeid lahendatakse, siis tullakse bussiga koju. Autoga sinna-tänna sõidutamist selles peres pole, sest jalakäimist hindavad kõik pereliikmed ning lapsed on harjunud, et teekond bussipeatusesse äratab hommikuti kenasti koolipäevaks üles.

Omad sõbrad on mõlemal, Monika loendab päris mitu südamesõbrannat ning Oliver saab poistesaju ette võtta koos kambajõmm Aleksiga, kellega koos aga peale mängimise veel ka muud kasulikku korda saadetakse – näiteks abistatakse üht naabrimemme aiatöodes.

Suured edusammud

Liidia tunneb kasvandike üle silmnähtavat uhkust ja rõõmu, toonitab, et edusamme teevad mõlemad «Oliver lõpetas kevadel klassi neljade-viitega, Monikal tuleb küll kolmesid ette, kuid

tema edusammud on olnud varasemaga võrreldes tohutud,» räägib SOS ema Liidia.

«Kehaline kasvatus on mul alati viis olnud,» pistab Monika vahele – sportlik on ta küll ning tantsimine meeldib ka, samuti kunst ja muusika. «Kui autoga sõidame, siis meie Monikaga laulame ikka kõvasti kaasa,» muheleb Liidia.

Oma pärisemaga suhtlevad õde-venda samuti regulaarselt, näiteks käivad paar korda kuus külas või räägivad telefoni teel. «Kas helistab tema meile või helistavad lapsed talle,» räägib Liidia.

Kui aga SOS peres toiduvalmistamiseks läheb, on Monika huvitatult platsis – kokkamine huvitab tütarlast koguni nii väga, et ta on seda suisa tulevase ametivalikuna kaalunud. «Olen sünnipäevaks paar kokaraamatut ka saanud,» räägib tütarlaps.

Lähitulevik võib aga tuua nende SOS perre veel ühe liikme.

Lapsed ei tea veel, mida uuest tulijast arvata ning kuidas kolmas nende ühise ja õnneliku kodu valemisse passib, kuid üks on kindel – Liidia ja Robert teevad omalt poolt kõik, et hingsoojust, tähelepanu ja armastust jaguks Kellukese tänaval keskmises majas kõigile.

Meil kõigil on oluline roll vanemliku hooleta laste elus

Puutusin esimest korda SOS lasteküla kokku hulga aastat tagasi, kui sportlasena võitsin 10 000 krooni – raha oli mõeldud sportlaste heategevuseks enda äranägemise järgi. Et otsuse õigsuses veenduda, läksime SOS lasteküla tutvuma. Ausalt öeldes oli mul silme ees absoluutselt erinev kujutelm. Kui tegime lapsepõlves õega krutskeid ja muidu asjatult jonnisime, otsustas ema meid viia Elva lastekoduga tutvuma. Mul oli sellest ajast meeles see õudne koridor Elvas – lapse mallu jäädvustuvad ju üksikud mälupeeglid.

SOS lasteküla oli aga hoopis teistsugune – seal olid väikesed hubased majakesed, kõigil olid nii ilusad ja soojad kodud, laste joonistused ehtisid seinu... Ma olin sellest vaatepildist hetkega lummatud!

Nüüd kui mul on endal kaks last – nelja-aastane tüdruk ja pooleteiseaastane poiss –, saan ma ehk teisti aru, mida tähendab laste jaoks hea elu, emahool ja kodune soojus. Need emad SOS lastekülas on väga vaprad, nad jõuavad lisaks kodutöödele-tegemistele seda armastust ka jagada, aga loomulikult ei saagi päris lõpuni oma pärisema kallistusi ja armastust keegi asendada.

Olen kõik need pea kümme aastat käinud kevaditi vähemalt korra SOSis ikka külas. Ja head teha on jätkuvalt meeldiv tunne. Samuti on mul süda rahul, kui saan olla kindel, et SOS lastekülad on tõesti laste jaoks loodud, nendega tegeletakse, neist hoolitakse, neid arendatakse – tehakse sporti, käiakse teatris ja kinos, lapsed saavad hobidega tegeleda... Selleks kõigeks kulub aga raha, seepärast on SOS Lasteküla Sõprade Klubi nende laste saatustes ja arenguloos oluline roll.

Sõprade Klubi saab liituda igaüks – selle eesmärgiks on teha väike, aga püsiv annetus iga kuu. Nüüd on talv käes ja soojade, kvaliteetsete talveriiete muretsemine muutunud SOS lasteküla taas aktuaalseks teemaks – ka väike annetus aitab lastele kindad kätte!

KRISTINA ŠMIGUN-VÄHI

sportlane ja kahe lapse ema, Sõprade Klubi asutaja

Usun nende tegevusse

Minu isiklik huvi ja koostöö SOS Lasteküla sai alguse siis, kui ma osalesin SOS Lasteküla poolt korraldatud õhtusöögil, kus tutvustati mulle, kuidas nad aitavad vanemliku hooleta lapsi. Ma toetan SOS Lasteküla, sest usun nende tegevusse ja usun, et kõige efektiivsem on siis, kui kõik panustame neisse üheskoos. Lapsed on meie tulevik! Ühiskond, mis ei püüa anda kõigile oma lastele võimalust kasvada toetavad keskkonnas, ei ole ühiskond, mida ma austan. Need lapsed siin Eestis, kes on jäänud ilma kodudeta ja vanemateta ja mitte oma süü läbi, on Eesti ühiskonna vastutus; ühiskond, kuhu me kõik siin Eestis kuulume.

JOAKIM HELENIUS, Trigon Capital

NIPPE TÜDRUKUTELE

Oriflame on meid mitu korda külla kutsunud ja meile pönevaid tegevusi korraldanud. Alguses tutvume asjadega, st igasugu toodetega ja Oriflame'i esindajad räägivad, kuidas midagi kasutada. Siis proovime õpetuste järgi ka ise endale meiki teha. Mulle meeldib teistele meiki teha – nii õpib päris palju, kuidas erinevaid tooteid kasutada. Iga kord oleme palju kasulikke nippe saanud: kuidas enda eest üldse hoolitseda ja ilusat meiki teha. Muidugi on ka tore see, et Oriflame on meile alati väikesed kingitused kaasa andnud.

MARIE

TEE ANNETUS PANGAS VÕI INTERNETIS

Annetuse saad teha SOS Lasteküla Eesti Ühingu arveldusarvele 221001178590 või meie annetuskeskkonnas kodulehel!
www.sos-lastekyla.ee/anneta

Tubliks inimeseks kasvamise valem

MÜÜDID JA TEGELIKKUS. Tuleviku määravad meie enda otsused ja valikud, mitte meie minevik või läbielatud valu, kinnitab 23-aastane Urmas, kes kooliteed alustanud jütsina jäi ilma bioloogiliste vanemate hooletest ning sattus koos vendade-õdedega elama Keila SOS Lastekülla.

RAIN UUSEN

teemalehe toimetaja

Et minevik ei määra siis üldse midagi? – küsin täpsustuseks. «Eks see natuke ikka sind inimesena vormib,» lisab Urmas selgituseks.

Minevikus sobrades meenub Urmasele hulk vastakaid tundeid ja kogemusi. Siia mahuvad pere lagunemine, laste eest hoolt kandnud vanaema lahkumine manalateele, lastekülas ja noortekodus elatud rahulikud aastad ning SOS-ema pakutud tugi ja hool läbi lapsepõlve. Urmas jõudis olla isegi tippsportlane, kuid see karjäär katkes treeneri surma järel.

Nüüd on ta lõpetamas psühholoogiaõpinguid ülikoolis ja töötab pangas. Ta pole oma minevikku unustanud, aga samas on ta otsustanud edasi liikuda, jättes mineviku seljataha ja tehes suuri tulevikuplaane.

Vaimutrenn

Urmase sõnul on kõige tähtsam enda eest vastutada. Tema keskendus kergete jõustikule. «Kuigi lasteküla keskkond on toetav, pead leidma siiski võimalusi sealt väljas käia, et oma aega veelgi paremini sisustada, sotsialiseeruda,» kirjeldab endine profisportlane. Ka pärast noortekodusse kolimist veetis Urmas suurema osa ajast koolis, ühikas ja spordisaalis, vaid nädalavahetusei käis ta noortekodus.

Kuigi kodul on oluline toetav tegur eluteel, ei tohi see kujuneda siiski sinu elu keskpunktiks - tuleb leida endale arendavad huvialad.

SOS lastekülas elas ta ühes ja samas peres koos oma õdede-vendadega. See on SOS lasteküla üks põhimõtteid, et vendasid-õdesid ei lahutatata. Urmase meelest on see väga õige, sest nemad on ju ikkagi juba sünni poolest kõige lähedasemad inimesed.

Kuigi kõik tema vennad-õed saavad samuti oma iseseisva elu korraldamise edukalt hakkama, on Urmas neist seni ainus, kes on jõudnud ülikoolihariduseni. Samas, ega ülikooliharidus veel kellelegi head töökohta või sissetulekut taga. Kui noor teab, millist

ametit ta õppida tahab ja teeb seda kutsekoolis, on see iseseisvaks eluks väga hea stardipositsioon.

Avarda maailma

Mis siis ikkagi on kokkuvõttes vastutustundlikuks inimeseks kasvamise valem koostisosad ehk kuidas pääseda ühiskonnas valitsevatest eelarvamustest asenduskodus kasvanud noorte suhtes. Üksteist toetav ja kokkuhoidev läbisaamine vendade-õdede ja teiste lähedastega, alustab Urmas valemimist. «See on ka positiivne, et oma

päriskodust ära tulla sain,» rõhutab ta. «Keila SOS lastekülas tekkis taas turvaline igapäevaelu ning perekondlik hool ja üksteise toetamine, samuti võimalused ennast arendada vastavalt huvidele ja isiklikele eeldustele.»

«Ma ei muudaks oma minevikku midagi,» kinnitab Urmas. «See on ju mind inimesena siiski kujundanud.» Ta usub, et vastutustundlikuks inimeseks kasvamise retseptis ongi mitmeid koostisosi. Sünniga saad kaasa isikomadused, edaspidi mõjutab aga ümbritsev keskkond.

Kuigi kodul on oluline toetav tegur eluteel, ei tohi see kujuneda siiski sinu elu keskpunktiks. Urmas soovib leida endale kasulikke ja arendavaid huvialad, head sõbrad ja mõttekaaslased, kes vajadusel toetavad, et arendada oma oskusi ja andeid.

«Kui hakkasin spordiga tegelema, laienes kohe ka sõpruskond,» meenutab ta ning tuleb meelde, et sõpradel ja sõpradel on vahe – oskus õigeid sõpru valida on väga oluline. «Sport hoidis mind heas seltskonnas.»

Juhusel ja teiste inimeste tahte jõul on samuti suur roll meie elus, jätkab ta. Urmase SOS-ema ei hoidnud laste eest nende minevikku kunagi saladuses, kuid ei meenutanud neile seda iga päev – kui aga aeg oli küps ja tekkis soov rohkem teada, korraldas ema lastele kohtumise pärisemaga. Nii sai Urmas lõpuks kauaoodatud vastused küsimustele oma isa kohta.

Vastutustundlikuks inimeseks kasvamise valem viimaseks koostisosaks peab Urmase ühiskonna suhtumist või õigemini vajadust selle muutumise järele. «Toetage asenduskodus kasvanud noori ja ärge suhtuge nendes eelarvamusega,» soovib Urmas. «Uskuge mind, nad pingutavad rohkemgi kui paljud tavaperedest pärit noored.» Loomulikult on kõige olulisemad sinu enda tehtud otsused ja valikud – olgu need siis head või halvad –, sest nende-ga pead elama terve elu.

Õnne ei saa osta.
Kinkida saab.

Toeta SOS lasteküla
laste unistusi!

900 6690 5 €

900 6680 10 €

900 6670 25 €

www.sos-lastekyla.ee

«Minu unistus oli minna keskkooli»

«**T**ahtsin väga õppida, kuid alati ei tule kõik kõige paremini välja. Eestis oli mu tase liiga nõrk, et minna keskkooli edasi õppima. Islandil sain aga oma unistuse täide viia!» on Mari rahul oma eluga Islandil.

Mari on pärit seitsmelapselisest perest, kuid enne SOS lastekülla elama asumist elasid õed-vennad mööda ilma (Eestimaad) laiali – kes sugulaste juures, kes ema-isa juures, kes lastekodus ning keegi nende kasvatamisele tähelepanu ei pööranud. Esimest korda saadi perena kokku SOS lastekülas ema Mare juures. «Olin siis seitsmene, kõige noorem õde aastane. See on parim, mis meil juhtuda sai,» on Mari veendunud.

Täna on Mari juures Islandil külas ka vanem vend Sander, kes on võõrsile raha teenima tulnud – peatselt on oodata perele juurdekasvu ning tagalat on vaja kindlustada. Kaugele maale satuti tänu SOS lasteküla sponsorprogrammile – laste üks toetajatest elas Islandil ja kutsus pere vanemaid lapsi Islandile tööle.

«See oli pikk protsess ja kuna õde oli siis veel alaealine (17), läksin kõigepealt mina toetajapere firmasse ehitustööliseks,» räägib kõrgharidusega ehitusinsener Sander. Vend kiitis Islandi heaks ning Mari tuli järgi lapsehoidjaks. Kui Sander tuli aasta möödudes tagasi Eestisse, jäi Mari Islandile, sest leidis võimaluse täita elu ühe unistuse – minna õppima keskkooli. «Olin koolis küll kõige vanem, kuid mind võeti kiiresti omaks ja aidati järjele. See oli parim ja ma olen siiani selle otsusega väga rahul,» on Mari veendunud. Tagantjärele meenutades on Mari ja San-

der rahul, et SOS-ema Mare laste kasvatamise tõsiselt ette võttis. Esimest korda said lapsed hakata käima trennis – kõigepealt pandi aga kõik mudilased muusikakooli. «Siis tuli suusatamine – mina ees ja õed-vennad järel. Kuid kõige parema osa oli SOS lastekülas lastega mängimine,» meenutab vanu aegu Sander. «Igal õhtul saime korvpalliväljakul kokku. Kui mängida ei viitsinud, rääkisime lihtsalt juttu. Ma ei kujuta ette, milline oleks olnud meie lapsepõlv ilma SOSita.»

Kuid elu pole olnud ainult meelakkumine. «SOSis olin pidevalt tegus kõiksuguste trennidega ja ka hoolivalt jälgivaid silmapaare oli kõikjal, seega keeruline oli minna halvate teede ning teismeliseiga oli väga turvaline. Islandil tekkis aga mingil ajal probleeme alkoholiga – ju siis oli liiga palju vaba aega,» räägib Mari.

«Me vanematel oli alkoholihäiguse ning üks geenidega saadakse nii mõndagi kaasa. Seepärast ongi vaja sõpru ja tugisüsteemi, mis aitaks elus edasi minna,» ütleb ta. Nüüdseks on probleemid tänu Islandi väga tõhusale tugisüsteemile seljatatud, seal ei jäeta inimesi hetkekski oma probleemidega üksiks.

Sander võtab varsti ette tagasitee Eestisse. Kuid kas õde ei tahaks kaasa tulla? «Olen juba seitse aastat siin elanud – käin ülikoolis, töö, mul on oma tugigrupp. Just see toetav süsteem hoiab mind siin.» Oma lähedastega Eestis pole aga side katkenud ning iga kuu jagatakse muresid-rõõme telefoni vahendusel. «Kui vaid SOSis oleks parem internetiühendus, et ema Marega saaks Skype'is ka videokõnelusi pidada. Siis näeks ema ja tema uusi lapsi!» võtab Mari jutu kokku.

KADI SUMBERG,

SOS Lasteküla Sõprade Klubi juht